

Obsah

Úvod	6
1 Základní charakteristika cílové skupiny	8
1.1 Dělení sluchových vad	8
1.1.1 Dělení vad podle místa vzniku	8
1.1.2 Dělení vad podle doby vzniku	9
1.1.3 Dělení vad podle stupně postižení	9
1.2 Kompenzace sluchového postižení	12
1.2.1 Sluchadla pro vzdušné vedení	12
1.2.2 Sluchadla pro kostní vedení	12
1.2.3 Kochleární implantát	13
1.2.4 Přídavná zařízení ke zkvalitnění poslechu	13
2 Limity vyplývající z charakteristiky cílové skupiny	14
2.1 Osobnostní zvláštnosti vyplývající ze sluchového postižení	14
2.1.1 Aspekty ovlivňující psychický vývoj osob se sluchovým postižením	14
2.1.2 Charakteristika sociálního a emočního chování jedinců se sluchovým postižením	15
2.1.3 Oblasti ovlivněné sluchovým postižením	17
2.1.4 Komunikace osob se sluchovým postižením	18
2.2 Dopady sluchového postižení do vzdělávání	21
2.2.1 Specifika ve vzdělávání v souvislosti s kognitivními procesy	21
2.2.2 Specifika sluchového postižení promítající se do jednotlivých předmětů	23
2.2.3 Podpora poskytovaná žákům v systému vzdělávání	26
2.3 Dopady sluchového postižení do zaměstnatelnosti	34
2.4 Dopady sluchového postižení do sociální inkluze	36
3 Diagnostika a diagnostické nástroje v kariérovém poradenství	40
3.1 Diagnostické metody využívané ve škole	41
3.2 Diagnostické metody využívané v ŠPZ (SPC pro sluchově postižené)	41
3.2.1 Psychologické metody, postupy a nástroje	41
3.2.2 Speciálněpedagogické metody, postupy a nástroje	46
3.3 Jiné využívané metody a postupy – mimo školský systém	49
3.4 Aktivity při kariérovém poradenství vhodné pro žáky se sluchovým postižením	49
3.4.1 Aktivity individuální	50
3.4.2 Aktivity skupinové	53

4 Kariérové poradenství pro žáky se sluchovým postižením ve škole	62
4.1 Role hlavních aktérů podílejících se na kariérovém poradenství žáka	63
4.1.1 Zákonný zástupce žáka	63
4.1.2 Ředitel školy	64
4.1.3 Výchovní poradce	64
4.1.4 Pracovníci školního poradenského pracoviště	66
4.1.5 Učitel	67
4.1.6 Poradenský pracovník ŠPZ	67
4.1.7 Neziskový sektor	68
4.2 Proces kariérového poradenství	68
4.2.1 Mateřská škola	68
4.2.2 První stupeň ZŠ	69
4.2.3 Druhý stupeň ZŠ	70
4.2.4 Střední škola a vyšší odborná škola	71
4.2.5 Vysoká škola	73
4.3 Provázanost kariérového poradenství s klíčovými kompetencemi	73
4.3.1 Kompetence k učení	73
4.3.2 Kompetence k řešení problémů	74
4.3.3 Kompetence komunikativní	74
4.3.4 Kompetence sociální a personální	75
4.3.5 Kompetence občanské	75
4.3.6 Kompetence pracovní	75
4.3.7 Kompetence digitální	76
4.4 Optimální model kariérového poradenství	76
4.5 Vytipované pracovní pozice vhodné pro osoby se sluchovým postižením	79
4.5.1 Seznam škol zřízených pro žáky se sluchovým postižením s nabídkou vzdělávacích oborů (platné k 1. 2. 2022)	83
5 Proces kariérového poradenství při přechodu na trh práce	85
5.1 Možnosti zaměstnávání, jejich příležitosti a rizika	85
5.1.1 Otevřený trh práce	86
5.1.2 Chráněný trh práce a chráněné pracovní místo	86
5.1.3 Kariérové poradenství	88
5.2 Proces přechodu ze školy na trh práce	88
5.2.1 Přechod ze školy na trh práce	89
5.2.2 Vstup na trh práce	90
5.2.3 Limity a požadavky na uplatnění osob se sluchovým postižením na trhu práce	91
5.3 Specifika přijímacího pohovoru s osobou se sluchovým postižením	92
5.3.1 Příprava osoby se sluchovým postižením	93

5.3.2	Příprava přijímacího pohovoru ze strany potenciálního zaměstnavatele	93
5.3.3	Průběh jednání	94
5.4	Pomáhající organizace při hledání práce osobám se sluchovým postižením	95
5.4.1	Tichý svět, o. p. s.	96
5.4.2	Podporované zaměstnávání	96
5.5	Úřady práce	97
5.6	Veřejný ochránce práv a jeho pomoc	97
6	Pro inspiraci	100
7	Shrnutí obsahu kariérového poradenství	109
	Závěr	113
	Slovníček pojmů	115
	Seznam zkratk	117
	Literatura a další zdroje	118
	Přehled a charakteristika publikačních výstupů projektu	123